



**EESTI AUDIOVISUAALAUTHORITE LIIDU
2024 AASTA LÄBIPAISTVUSARUANNE**

SISSEJUHATUS

Käesolev Eesti Audiovisuaalautorite Liidu (edaspidi EAAL) läbipaistvusaruanne on koostatud perioodi 01. jaanuar 2024 – 31. detsember 2024 kohta.

EAAL läbipaistvusaruande koostamisel on lähtutud autoriõiguse seaduse (edaspidi AutÕS) §79/16 sätetest ja justiitsministri 21.06.2016 määrusest nr 15 „Kollektiivse esindamise organisatsiooni läbipaistvusaruandes esitatav teave“. Läbipaistvusaruanne on koostatud olemasoleva teabe ja finantsandmete põhjal sellise detailsusega, mis tagaks selle vastavuse parimal võimalikul viisil läbipaistvusaruande osas kehtestatud tingimustele.

EAAL õiguslik ja juhtimisstruktuuri üldine kirjeldus

EAAL on mittetulundusühing, mille asutamise, tegevuse ja lõpetamise suhtes kohaldatakse mittetulundusühingute seadust autoriõiguse seadusest tulenevate erisustega. EAAL asutati 02.07.1999.

Eesti Audiovisuaalautorite Liit (EAAL) on audiovisuaalsete teoste autorite ja nende pärijate varaliste õiguste kollektiivse esindamise organisatsioon.

EAALI eesmärkideks on audiovisuaalsete teoste autorite (edaspidi autorid) autoriõiguste ühine teostamine ja kaitse ning autoritasude kogumine ja väljamaksmine kooskõlas autoriõiguse seaduse ja EAAL põhikirjaga; autorite kaabellevivõrgu vahendusel taas-ülekanndmise õiguse teostamine; oma liikmete muude autoriõiguse seadusest tulenevate õiguste teostamine ning kaitse.

EAALI suurim koostööpartner on Eesti Autorite Ühing (edaspidi EAÜ), kes 2003. aastal sõlmitud koostöölepingu alusel esindab EAAL-i järgmistes toimingutes - peab arvestust audiovisuaalteoste kasutamise üle, sõlmib lepinguid teoste kasutajatega (näiteks telekanalid ja voogedastusplatvormid), esitab kasutajatele neilt laekunud programmiarundluse alusel arveid ning maksab välja Jaotusfondi kogutud autoritasud EAAL-i liikmetele vastavalt EAAL-i üldkogul otsustatud jaotuspõhimõtetele. Nende tegevuste eest saab EAÜ lepingujärgset vahendustasu ning Jaotusfond moodustub kõigist AV-teoste kasutamise eest kogutud honoraridest, millest on maha arvatud vahendustasu ning riiklikud maksud. Lisaks on EAÜ ülesanne hallata EAAL-i liikmetest autorite ja nende teoste andmebaasi.

EAAL-i liikmeteks on füüsilised isikud, kes on juhatuse otsusega liidu liikmeks vastu võetud. Audiovisuaalse teose autorid ja nende õigusjärglased võivad oma õigusi teostada ka liiduga sõlmitud lepingu (kliendilepingu) alusel, olemata liidu liikmeks. Audiovisuaalse teose autorid on liikmed seni, kuni pärijad ei ole EAALile esitanud pärimisdokumente. Kui surnud liikme pärijaga sõlmitakse kliendileping, muutub

sumnud autori staatus liikmest kliendiks. Seisuga 31.12.2024 oli EAALil 448 liiget ja 148 klienti.

EAAL on volitanud EAÜ-d sõlmima koostöölepinguid ka teiste riikide audiovisuaalautoreid esindavate organisatsioonidega. Ülevaate välisühingutest, kellega on sõlmitud lepingud, leiab siit: <https://www.eau.org/see-on-eau/esindatud-valisuhingud/audiovisuaalautorite-uhingu-d/>

EAAL kõrgeimaks organiks on selle liikmete üldkogu, mis toimub korralisena üks kord kalendriaastas. Üldkoosolek võtab vastu otsuseid kõikides EAAL juhtimise küsimustes, mida ei ole seaduse või põhikirjaga antud juhatuse pädevusse. Üldkoosoleku kutsub kokku juhatus seaduses ja põhikirjas ettenähtud juhtudel ja korras. Erakorraline üldkoosolek toimub vastavalt vajadusele siis, kui EAAL huvid seda nõuavad. Läbipaistvusaruande perioodil toimus EAAL-s üks korraline üldkoosolek 10.06.2024.

EAAL täidesaatev juhtorgan on liidu juhatus, mille liikmed valib üldkogu. Juhatus viib ellu üldkogu otsuseid, esindab ja juhib liitu ning korraldab liidu tegevust. Juhatus valib oma liikmete seast esimehe, kes juhib ja korraldab juhatuse tööd.

Alates 10.06.2024 kuulub EAAL juhatusse 7 liiget koosseisus: Liina Triškina-Vanhatalo (juhatuse esinaine), Kaupo Kruusiaux, Hele-Riin Pihel, Ülo Pikkov, Martti Helde, Mattias Veermets ja Kristina Lõuk.

Järelevalvet EAAL juhatuse tegevuse üle teostab revisjonikomisjon, mille liikmed valitakse kolmeks aastaks EAAL üldkoosoleku poolt. Revisjonikomisjoni kuulub kaks liiget koosseisus Marta Pulk ning Kadriann Kibus.

Järgmised juhatuse ja revisjonikomisjoni valimised toimuvad 2027. aasta üldkogul.

Riiklikku järelevalvet nõuete osas, mida EAAL peab oma tegevuses järgima autoriõiguse seaduse alusel, teostab Eesti Patendiamet. Üksuseid, mida EAAL omab või kontrollib otseselt või kaudselt, täielikult või osaliselt, aruande perioodil ei olnud.

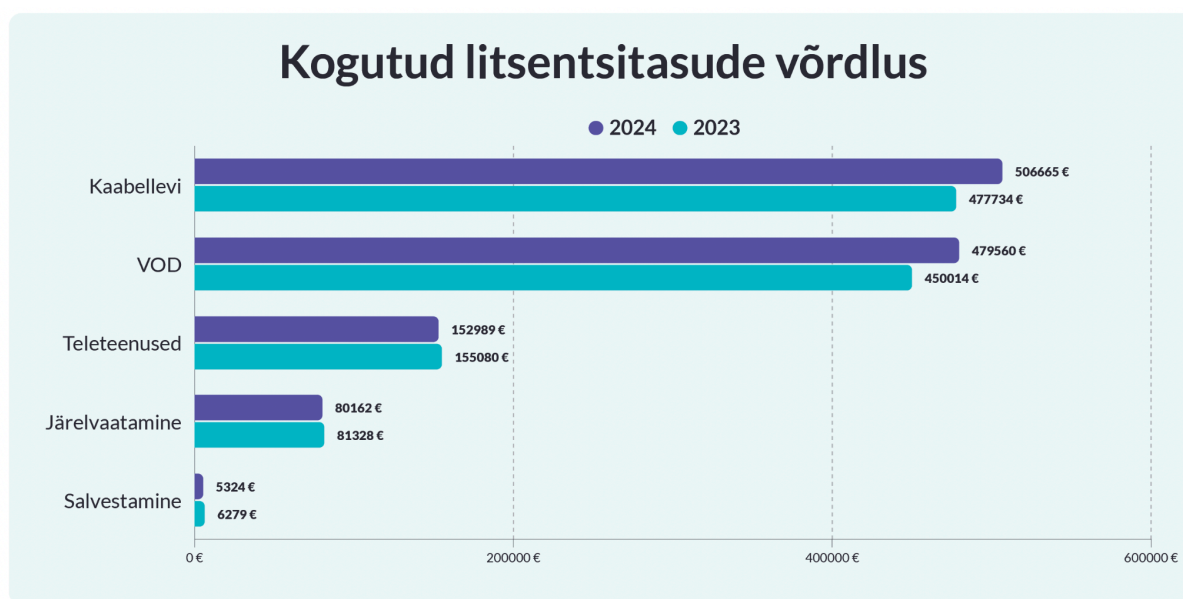
Läbipaistvusaruande perioodil ei ole EAÜ EAAL-i esindajana keeldunud sõlmimast ühtegi litsentsilepingut. Kõik kasutajad, kes on pöördunud EAÜ poole sooviga saada luba või sõlmida leping EAÜ poolt esindatud õiguste omajate audiovisuaalteoste kasutamiseks valdkonnas, mida EAÜ EAAL-i esindajana teostab ning kes on aktsepteerinud EAÜ poolt vastavas kasutusvaldkonnas või -viisi puhul rakendatavaid tasu määrasid, on EAÜ-lt vastava loa saanud.

FINANTSTEAVE

Kõik laekunud tulud

2024. aasta eest on EAÜ poolt AV-teoste kasutajatele esitatud arveid kokku **1 221 469,71** euro ulatuses, millest **969 688,34** eurot olid autoritasud ning **231 740,97** vahendustasu. Käibemaks vahendustasult moodustas **20 040,38** eurot. 2025. aasta maikuuks on kõik arved laekunud. Võrdlusena oli eelmisel aastal esitatud arvete summaks **1 174 573,77** eurot. Kasv käesoleval aruandeaastal oli peamiselt tingitud suuremate telekommunikatsiooni ettevõtete müügitulu kasvust, mille tingis telepakettide ja seadmete hindade tõus tarbijale.

Täpne info AV-teoste litsentseerimise tariifide kohta on leitav EAÜ kodulehelt: <https://eau.org/teose-kasutajale/audiovisuaalteoste-load/>



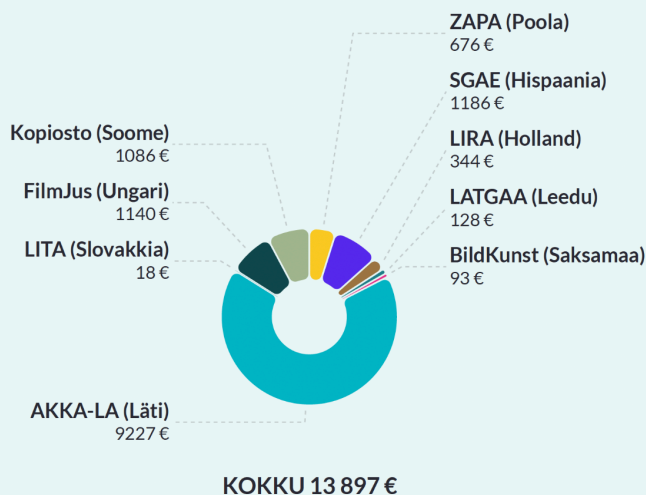
*Summad enne vahendustasude mahaarvamist

Laekumised välisriikidest

Laekumiste kogusummast **13 879,69** eurot ehk 1,1% moodustasid välisriikidest kogutud litsentsitasud. Summast on maha arvatud EAÜ vahendustasu määras 2,5%. Laekumine on samas suurusjärgus 2023. aastaga, mil välisriikides eesti autorite kasutamise eest kogutud tasu oli **15 767,12** eurot.

Täpsem jaotus välisorganisatsioonidelt laekunud tasudest on märgitud joonisel:

Välisorganisatsioonide tasud 2024



Erakopeerimise hüvitis

Alates 2021. aasta II kvartalist teostatakse erakopeerimise hüvitise regulaarset seadmetepõhist kogumist. Kogutud hüvitise jaotamise kollektiivse esindamise organisatsioonide (KEOde) vahel otsustab igal aastal Justiitsministeeriumi poolt juhitud jaotuskomisjon, kuhu 2024. aastal kuulus EAALI esindajana Liina Triškina-Vanhatalo.

2023. aastal koguti EAÜ juhtimisel KEO-de jaotusfondi **1 560 049,18** eurot erakopeerimise hüvitist, millelt on vastavalt Autoriõiguse seaduse § 27 lõige 1-le maha arvestatud projekti halduskulud ning 10% kultuuri- ja teadusprojektide toetuseid.

2024. aasta jaotuskomisjon jaotas tasu esmalt kaheks osaks audio- ning audiovisuaalvaldkonna autorite vahel, vastavalt 59 ja 41%. Audiovisuaalvaldkonna autoritele suunatud osast määrati EAALile omakorda 43% ehk **275 036,67** eurot.

Korraliselt kogutav erakopeerimise tasu jaguneb Eesti ja välisautorite vahel samadel alustel vastavalt sellele, kui suure protsendi moodustas vastava autori väljamakse selle aasta väljamaksete kogusummast.

Lisaks laekus GLA ehk General Licenseing Agreement'i raames **70 751,94** eurot, millest on maha arvatud vahendustasu. Autorihüvitisfondist laekus **1862,35** eurot, mis on märgatav kasv võrdluses 2023. aastaga, mil summaks oli **143,58**. Tõus on tingitud Kultuuriministeeriumi otsusest tõsta Autorihüvitisfondi laenutushüvitise summat miljoni euro võrra.

Jaotusfond 2025

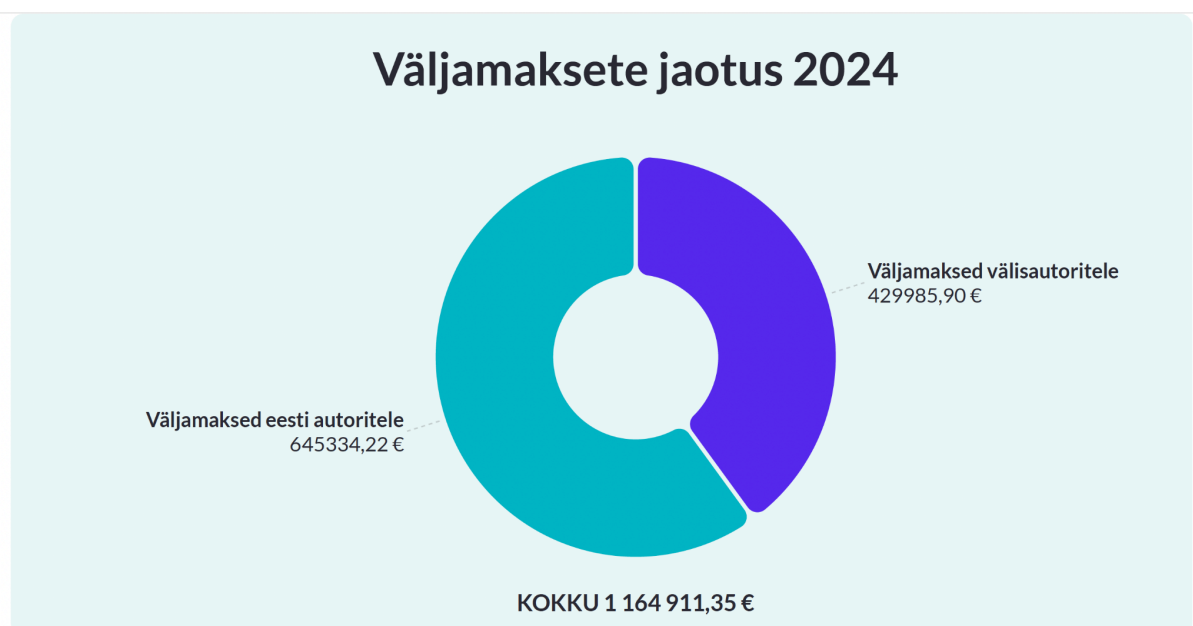
Jaotusfond 2025 moodustub 2024. aasta laekumistest ja 2024. aastal saldosse jäänud summade ümberjagamistest (vt. väljamaksmata tasud lk 8). Jaotusfondis on 2025. aastal Eesti autoritele ja välisautoritele väljamaksmiseks **1 451 619,31 eurot**.

VÄLJAMAKSED

Vastavalt EAAL tasude jaotamise reeglitele toimub tasu maksmine peale audiovisuaalteose õiguste omaja ja EAÜ (EAAL-i esindajana) vahel liikme- või kliendilepingu sõlmimist. Üldjuhul makstakse tasusid välja üks kord aastas.

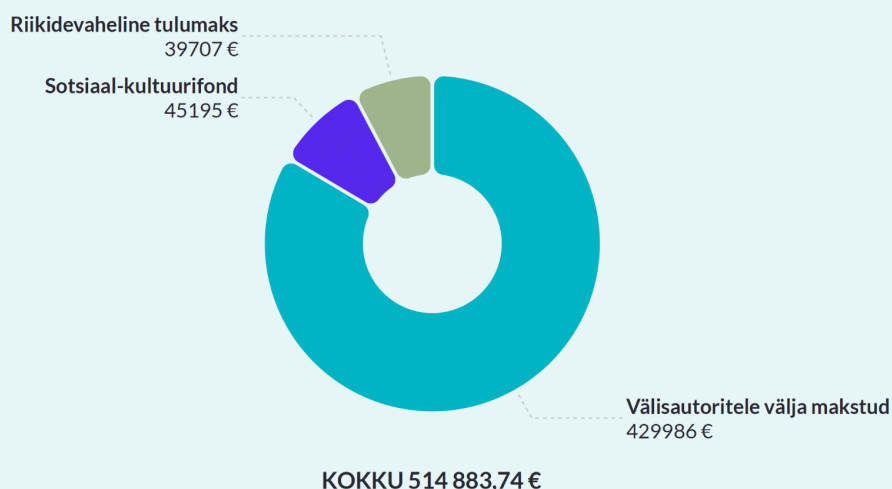
2024. aasta väljamaksed 2023. aastal kogutud honorarist

Kokku maksti 2023. aastal autoritasusid 379-le Eesti autorile summas **645 334,22** eurot (sh tulumaks). Keskmiseks väljamakstud tasuks Eesti autorile kujunes **1702,73** eurot.



Välisühingute autoritele kogutud summaks kujunes **514 883,74** eurot, millest peeti kinni sotsiaal-kultuurifondi summa **45 194,78** eurot (suunatakse EAAL ühisfondi üldkogu otsusel), riikidevaheline tulumaks summas **39 707,26** eurot ning 23-le välisühingule kanti üle kokku **429 985,90** eurot, mis on ligi 20% kasv võrreldes 2023. aastaga.

Välisautoritele kogutud summa jaotus

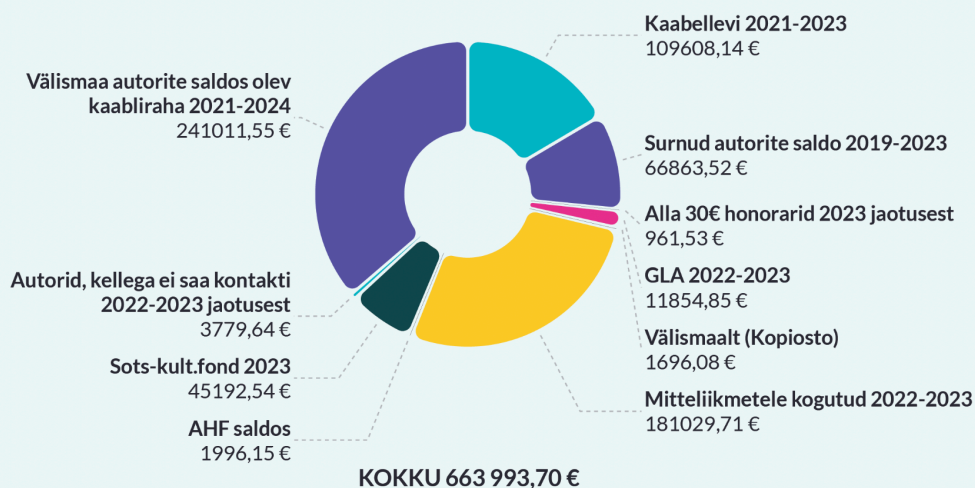


Välisautoritele kogutud honorari kasv on ligi 20%, samas kui eesti autoritele kogutud honorar langes ligi 24%. Ühe põhjusena võib välja tuua asjaolu, et 2023. aasta eesti autorite väljamaksetes sisaldus ka erinevaid ümberjagamisi (näiteks sotsiaal-kultuurifond ning vahendustasu jäák suunati üldkogu otsusel honorarideks), mida 2024 aastal ei tehtud.

Välja maksmata tasud

Aruandeperioodi lõpul oli EAALI kontol välja maksmata tasusid 663 993,70 euro väärtuses.

Välja maksmata saldod 2024



Välja maksmata tasud moodustavad:

- Mitteliikmetele perioodil 2022 kogutud tasud summas 70 089,47 eurot, mis kuuluvad EAALi liikmete vahel jagamisele ja väljamaksmisele 2025.aastal.
- Mitteliikmetele perioodil 2023 kogutud tasud 110 940,24 eurot.
- 2023. aasta laekumised välisriikidest summas 1 696,08 eurot Eesti autorite teoste välismaal kasutamise eest. Need tasud lähevad õigustatud autoritele väljamaksmisele 2025. aastal.
- Eesti territooriumil 2021-2023 kaabellevis edastatavate kanalite litsentsitasu, kellega puudub kontakt või leping (näiteks Venemaa, RAO) summas 109 608,14 eurot. Sellest 2021. aasta osa kuulub EAALi liikmete vahel ümberjagamisele ja välja maksmisele 2025.aastal.
- GLA saldos hoitav 11 854,85 eurot. General Licensing Agreement kaabellevis olevate riikide kanalite raha, kellega leping puudub.
- Kaabellevi kanalite litsentsitasu autorikategooriate eest, keda välisühingud ei esinda, perioodi eest 2021-2023 summas 241 011,55 eurot.
- Surnud liikmetele perioodi 2022-2023 kogutud autoritasud 66 836,52 eurot.
- Autorihüvitisfondi tasu kuni 2023. aastani summas 3858,50 eurot.

EAAL tasude jaotamise reeglite kohaselt kohustub EAAL kogutud tasud, millele õigust omavad audiovisuaalautorid kas pole EAAL-iga liikme- või kliendilepingut sõlminud või ei suudeta neid EAÜ ja EAAL-i püüdlustest hoolimata tuvastada, reserveerima kolmeks aastaks. Kui kolme aasta möödumisel alates reserveerimisest ei ole endiselt neid audiovisuaalautoreid tuvastatud või pole tuvastatud autor EAAL-iga sõlminud liikme- või kliendilepingut ja vastavaid õiguseid EAAL-is registreerinud, suunatakse tasud kas EAAL Ühisfondi või ümberjaotamisele EAAL-i liikmete vahel.

VAHENDUSTASU KOGUMINE JA KASUTAMINE

EAÜ kogub AV projekti halduskulude katteks vahendustasu, mille maksimaalne määr kehtestatakse EAAL Üldkogu otsusega. EAAL juhatusel on õigus EAÜ-ga läbi rääkida nimetatud maksimaalsest määrast väiksemat vahendustasu määr.

2023. aasta üldkogul otsustati alustada juriidilise auditi eriprojektiga selgitamaks välja EAAL ja EAÜ toonase koostöölepe plusse ja miinuseid ning valmistamaks ette uut koostöölepet, mis muuhulgas sisaldaks uusi vahendustasu määrasid ja jaotuse põhimõtteid. Vastavalt toonasele koostöölepele kuulus $\frac{1}{3}$ kogutud vahendustasust EAAL-i halduskulude katteks.

Septembris 2023 alustas EAAL koostööd vandeadvokaat Priit Lätt'iga. Oktoobris 2023. aastal toimus esimene kohtumine EAÜ esindajatega ning kevadeks 2024, pärast mitmeid kohtumisi ja pikka kirjavahetust, jõuti esimeste põhimõteteliste kokkulepeteni.

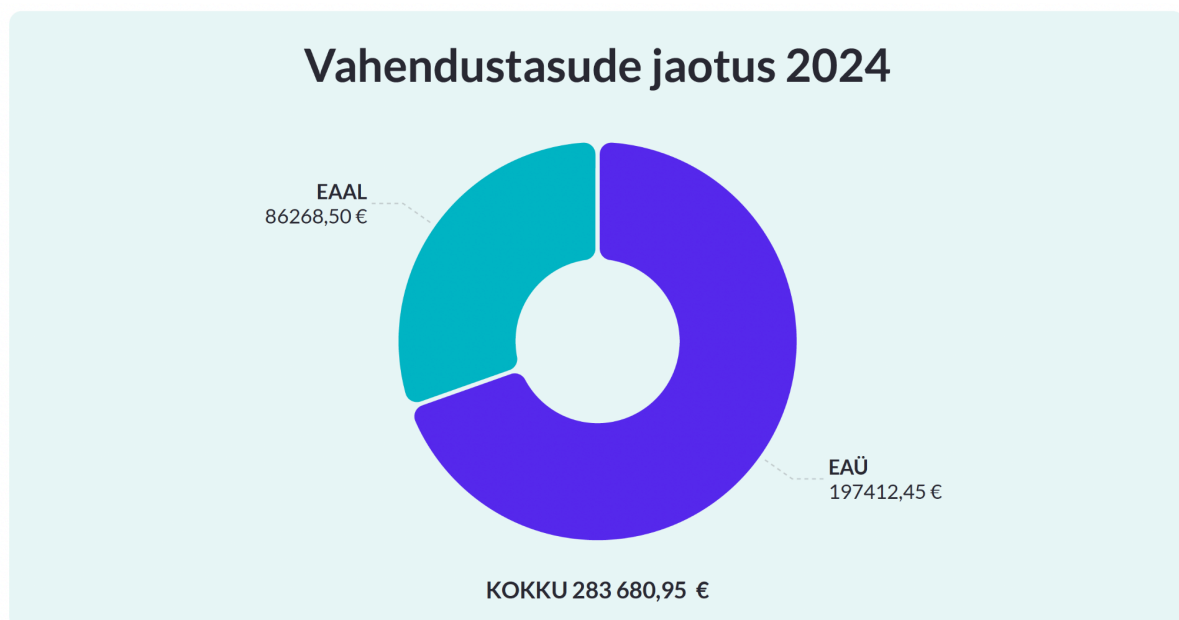
2025. aasta 9. aprillil allkirjastati EAAL ja EAÜ uus koostöölepe, millega sätestati uued vahendustasu määrad tagasiulatuvalt alates 1.07.2024 kuni 30.06.2026. Leping kehtib 2 aastat ning pikeneb automaatselt 2 aasta kaupa, kui pooled ei teata lepingu lõpetamise soovist. Uue koostööleppega kehtestatud vahendustasu määrad said kinnitatud EAAL-i üldkogu poolt 2024. aastal ja jagunevad järgmiselt:

KATEGOORIA	VAHENDUSTASU MÄÄR	JAOTUMINE
Tele ja VOD	20%	EAÜ 13% EAAL 7%
Järelvaatamine	12%	EAÜ 8% EAAL 4%
Salvestamine	12%	EAÜ 8% EAAL 4%
Kaabellevi	12%	EAÜ 8% EAAL 4%
GLA	12%	EAÜ 8% EAAL 4%
Erakopeerimine	10%	EAÜ 6% EAAL 4%
Välismaalt tulevad tasud	2,5%	EAÜ 100%

Vastavalt lepingule koostas EAÜ vahearuande 2024. aasta esimese poolaasta kohta ning ilmnenud vahendustasu jääk jagati EAAL ja EAÜ vahel pooleks. 2024.aasta I poolaasta vahendustasude jääk oli kokku **51 940** eurot ehk **25 970** eurot ühingu kohta. Alates 1.07.2024 vahendustasu jääki ei arvestata ning kummalgi organisatsioonil on halduskulude katteks kasutada oma protsent vahendustasust.

Vastavalt eelmainitud kokkulepetele sisaldus 2024. aasta esimese poolaasta litsentsitasude arvete summas EAÜ vahendustasu **127 113,65** eurot ja käibemaks vahendustasult summas **10 314,44** eurot. Viiendik sellest EAÜ vahendustasust ehk **25 422,73 eurot** läks 2023. aasta koostöölepingu järgi EAALi halduskulude katteks.

2024.aasta II poolaasta litsentsitasude arvete summas sisaldus vahendustasu **104 627,30** eurot ja käibemaks vahendustasult summas **9725,98** eurot. Sellest **69 751,53** eurot läks vastavalt uuele koostöölepele EAÜ halduskulude katteks ja **34 875,77** eurot EAAL halduskulude katteks.



Halduskulud

EAÜ AV projekti halduskulud 2024

ARTIKKEL	SUMMA €
Tööjõukulu ja projektijuhtimine	61998.36
<i>Sh projektijuht</i>	45533.62
Muud maksud	19.98
Tarkvara arendus ja hooldus	14732.05
Küte ja elekter	745.51
Valve	141.70
Telefon ja side	64.48
Õigusabi	66.00
Komandeeringud	58.92
Post	205.81
Pangakulu	272.13
Esinduskulu	1045.90
Kantseleikulu ja audit	1785.96
Kindlustus	38.45
Majandus- ja muud kulud	1272.79
CISACI ju. liikmemaksud	5973.38
Koolitus	797.82
KULUD KOKKU	89219.24 €

EAAL'i halduskulud 2024

EAALi üldkogu poolt kinnitatud 2024. aasta eelarvekava kohaselt oli tavapärasteks halduskuludeks planeeritud **123 317** eurot. Tegelikeks halduskuludeks kujunes **95 976** eurot.

Halduskuludest moodustasid suurima osa tööjõukulud summas **45 680** eurot.

- 2024. aastal oli EAALil 1 töölepinguga (0,5 kohta) töötaja tegevjuhi positsioonil. Tegevjuhi brutotasuks arvestati 2024. aastal **28 891,47** eurot.
- Juhatuse ja revisjonikomisjoni liikmetele arvestati kokku tasusid summas **16 789** eurot (bruto).
- Juhatuse ja revisjonikomisjoni liikmete tasude ning tegevjuhi palga pealt tasuti sotsiaalmaksu summas **15 314** eurot.

Planeeritud lähetus- ja transpordikulud 2024. aastal ei tekkinud.

Lisaks kuulusid halduskulude alla üldkogu korraldamisega seotud kulud (700 eurot), kodulehe veebimajutuse ja IT teenuste kulud (327 eurot), kontorikulu (200 eurot), SAA liikmemaks (1500 eurot), raamatupidamisteenus (816 eurot), pangakulud (47 eurot) ja jooksvad juriidilised teenused (1699 eurot).

Eriprojektina kulus juriidilise auditi ja uue koostöölepe teostamise teenustele 2024. aastal **10 026** eurot + käibemaks advokaadi tasudeks. Planeeritud kulud sellele teenusele 2024. aasta eelarvekava kohaselt olid 13 000 eurot.

2023. aastal kasutati selleks tegevuseks **7591** eurot (advokaadi tasu + juhatuse liikmete eritasud). 2025.aastal oli advokaadi kulud **3157** eurot + käibemaks. Seisuga 31.05.2025, seoses EAAL ja EAÜ uue koostöölepe allkirjastamisega, loetakse projekt lõpetatuks kogukuluga **20 774** eurot, millele lisandus käibemaks.

Teave teiste organisatsioonidega seotud suhete kohta

Käesolevas läbipaistvusaruandes toodud teave teiste organisatsioonidega seotud suhete kohta hõlmab endas EAÜ (EAAL-i esindajana) ja välismaiste KEO-de vahel sõlmitud lepingute alusel saadud andmeid. Nimekiri organisatsioonidest, kellega EAÜ-l on EAAL esindajana on kahepoolsed lepingud on leitav siit: https://www.eau.org/see-on-eau/esindatud-valisuhingud/audiovisuaalautorite-uhingu_d/ Täpsema ülevaade väljamaksetest ja laekumistest välisorganisatsioonide kaupa leiab käesoleva aruande finantsosast ja EAÜ tegevusaruandest (lisa 1).

ERIRUANNE

Vastavalt AutÕS § 79¹⁶ lõike 3 punktile 4 peab eriaruanne sisaldama sotsiaal-, kultuuri- ja haridusteenuste osutamise eesmärgil majandusaasta jooksul õigustest saadavast tasust ning selle investeerimisest tekkinud tulust maha arvatud summad eesmärgiliikide kaupa ning iga eesmärgiliigi puhul teostatavate õiguste kategooriate ja kasutusliikide kaupa, sealhulgas sotsiaal-, kultuuri- ja haridusteenuste rahastamiseks mahaarvatud haldustasude summad ja eraldi sotsiaal-, kultuuri- ja haridusteenusteks kasutatud eraldi summad.

Lisaks läbipaistvusaruandes juba käsitletud tegevus-, haldus- ning tööjõukuludele, haldab EAALi juhatus ka organisatsiooni Ühisfondi. Ühisfond on sotsiaalsel, kultuurilistel või muudel EAAL liikmete ühishuvisid puudutavatel eesmärkidel kasutatav fond, millesse eraldise määr kehtestatakse üldkoosoleku otsusega. Ühisfondi kasutamise kohta teeb ettepanekuid juhatus ja otsustab üldkogu iga-aastases eelarvekavas.

Vastavalt 2024. aasta üldkogu suunistele ja juhatuse otsusele planeeriti EAALi ühisfondist aruandeperioodil finantseerida allpool nimetatud tegevusi kokku **35 000** euro ulatuses:

- Juriidilise toe fond liikmetele: planeeritud **5 000** eurot, tegelik kulu **0** eurot.
- Toetus erialagildidele: planeeritud **30 000** eurot, tegelik kulu **19 667** eurot.

Planeeritud toetused maksti välja järgmistele organisatsioonidele: MTÜ Eesti Stsenaristide Gild, MTÜ Eesti Filmirežissööride Gild, MTÜ Eesti Filmioperaatorite Liit, MTÜ Eesti Dokumentalistide Gild.

MTÜ Eesti Animatsiooni Liidule ja Eesti Filmikunstnike Ühingule 2024. aastaks mõeldud toetus maksti välja 2025. aastal ja kajastub seega EAALi 2025. aasta eelarves ja aruandes. EAAL ühisfondi tegelikuks kuluks 2024. aastal kujunes **19 667** eurot.

Eelmiste aastate vajaduste prognoosimatuse tõttu peetakse paremaks jätkata Ühisfondi eraldiste tegemist ja selle kasutamist ühe eelarveaasta kaupa. Eraldi eeskirja Ühisfondi kasutamise kohta välja töötada ei ole plaanis.

Siiski on tänaseks kujunenud juhatusel parem ülevaade summade kohta, mida võiks Ühisfondi suunata. Kuigi 2024. aastal ei olnud EAALi poole ühtegi pöördumist juriidilise toetuse saamiseks, siis 2025. aasta esimeses pooles on toimunud juba 4 mahukat pöördumist, mis näitab meetme jätkamise vajalikkust. Samuti on tekkinud suurem vajadus huvikaitse laiendamiseks.